

Схвалено  
педагогічною радою  
Протокол № 7 від 27.03. 2025

Затверджую  
в.о. директора *ГП* Ганна ПОПОВИЧ  
Наказ № 27 від 27.03.2025



# КОДЕКС БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Виноградівської ЗОШ І-ІІІ ступенів № 1

# **ЗМІСТ**

<b>Вступ.....</b>	<b>ст. 3</b>
<b>I розділ. Безпечне освітнє середовище та його складові.....</b>	<b>ст. 4</b>
<b>II розділ. Чинники ризику насильства та реагування на них учасниками освітнього процесу .....</b>	<b>ст. 5</b>
<b>III розділ. Принципи захисту особистих даних дитини.....</b>	<b>ст. 7</b>
<b>IV розділ. Контроль за реалізацією вимог КБОС .....</b>	<b>ст. 8</b>
<b>V розділ. Заключні положення .....</b>	<b>ст. 9</b>
<b>Додаток .....</b>	<b>ст. 10</b>

## ВСТУП

Кодекс безпечного освітнього середовища ( КБОС) створений з метою попередження, запобігання та протидії насильству й зловживанням з боку однолітків, батьків, опікунів або працівників навчального закладу. Це документ, який регулює всі напрями діяльності закладу, пов'язані з порушеннями прав дитини та безпеки, а також питання підтримки учнів і втручання в ситуації, коли може виникнути загроза їхньому життю та здоров'ю.

Безпечне освітнє середовище – це статистичний індикатор, який містить інформацію про стратегію захисту учнів від насильства, вказує на конкретні правила поведінки всіх учасників освітнього процесу. Допомагає виявити небезпечні ситуації та належно реагувати на них, запроваджуючи чіткі процедури втручання педколективу (це насильство з боку батьків, опікунів, учителів, конфліктні ситуації між учнями, булінг тощо); забезпечує виконання вимог законодавства щодо гарантування безпеки всім учасникам навчально-виховного процесу.

КБОС створений і затверджений педрадою, як необхідність захистити учнів, убезпечити та попередити наслідки впливу на особистість несприятливих факторів і чинників. Навчальний заклад не є ізольований від зовнішніх і внутрішніх факторів, їх впливу, які мають як позитивний результат, так і містять загрози, небезпеки та ризики. Для учнів несприятливі впливи виявляються, насамперед, у вигляді складних ситуацій, до яких можна віднести:

- конфлікти у стосунках вчитель-учень, учень-учень, учень-батьки тощо;
- проблема адаптації в освітньому середовищі;
- атмосфера конкуренції між однолітками (завоювання позицій лідерства у класі).
- надмірна вимогливість педагогів.

Жертвами насильства стають такі категорії учнів як:

- діти, які мають фізичні недоліки, особливості зовнішності та поведінки;
- низький інтелект і труднощі в навчанні;
- страждають від хвороб;
- мають погані соціальні навички;
- немає досвіду життя в колективі (так звані «домашні діти»).

Для того, щоб унеможливити насильство та створити безпечне освітнє середовище, кожен учасник навчально-виховного процесу повинен бути обізнаним, навчитись мінізувати ризики та небезпеки і створити умови захищеності. А це відсутність у закладі агресивності, конфліктності, ворожості та маніпулятивності.

Для розробки кодексу була створена робоча група з представників учнівського активу, педагог – організатор, практичний психолог, а також педагогічний колектив. Вони оцінювали реальні ситуації щодо ризик, загроз і безпеки у школі.

Саме тому були розроблені основні правила, процедури втручання та рекомендації щодо забезпечення у школі комфортних умов для навчання учнів, праці педагогів і персоналу закладу.

## I. РОЗДІЛ

### БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ТА ЙОГО СКЛАДОВІ

Безпечне освітнє середовище – це умови, які сприяють ефективному навчанню та всебічному розвитку учнів у комфортній та захищеній атмосфері. Це простір, де кожен учасник освітнього процесу почувається безпечно, має можливість самореалізації та отримує необхідну підтримку.

Основні складові безпечного освітнього середовища:

- Безпека умов навчання та праці.
- Позитивна міжособистісна взаємодія.
- Відсутність будь-яких проявів насильства та ефективні механізми їх запобігання.
- Дотримання норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки.

Фактори, що впливають на безпеку освітнього середовища:

1. Якість міжособистісних відносин:
  - Позитивні (довіра, толерантність, підтримка).
  - Негативні (конфліктність, агресивність, маніпуляції).
2. Захищеність – відсутність насильства та дискримінації.
3. Комфортність – емоційний стан учасників освітнього процесу.
4. Задоволеність освітнім середовищем – наявність підтримки, самореалізації та розвитку.

Кодекс безпечного освітнього середовища – нормативний документ закладу освіти, що регламентує правила поведінки, механізми реагування та підтримки у разі загроз життю, здоров'ю або благополуччю учасників освітнього процесу.

КБОС передбачає:

- Чіткі правила поведінки для всіх учасників освітнього процесу.
- Алгоритми дій у кризових ситуаціях (булінг, насильство, конфлікти тощо).
- Дотримання чинного законодавства щодо забезпечення безпеки.

Кожен учасник освітнього процесу несе відповідальність за створення та підтримку безпечного середовища в закладі освіти.

## РОЗДІЛ II

### ЧИННИКИ РИЗИКУ НАСИЛЬСТВА ТА РЕАГУВАННЯ НА НИХ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

**Булінг** – це умисне систематичне насильство (фізичне, психологічне, економічне, сексуальне), зокрема із застосуванням електронних засобів комунікації, яке завдає шкоди психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

#### Дії батьків у разі підозри на булінг щодо дитини

1. Спілкуйтеся з дитиною, звертайте увагу на зміни в її настрої, бажанні відвідувати школу.
2. Разом розробіть фрази, якими дитина може реагувати на кривдника, наприклад: «Дай мені спокій».
3. Фіксуйте факти булінгу (дати, час, дії та реакції).
4. Не намагайтеся самостійно вирішити проблему через батьків кривдника.
5. Повідомте класного керівника або адміністрацію школи.
6. Не обговорюйте вчителів у присутності дітей.
7. Допмагайте дитині зберігати позитивний настрій та демонструйте правильну модель поведінки.

#### Протидія кібербулінгу

1. Контролюйте онлайн-активність дитини з урахуванням її віку.
2. Навчайте не розголошувати особисті дані в мережі.
3. Формуйте критичне ставлення до інформації в Інтернеті.
4. Ознайомте з правилами безпечної поведінки в онлайн-середовищі.
5. Будьте прикладом відповідального користування Інтернетом.

#### Дії батьків постраждалої дитини

1. Повідомте класного керівника.
2. Обговоріть ситуацію з учителем і шкільним психологом.
3. Підтримуйте дитину, пояснюйте неприйнятність насильства.
4. Сприяйте роботі з психологом для усунення наслідків булінгу.
5. Регулярно підтримуйте зв'язок з класним керівником.

#### Дії батьків дитини-кривдника

1. Відвідайте зустріч із класним керівником і психологом.
2. Ознайомтеся з документальним підтвердженням випадку.
3. Поясніть дитині неприпустимість булінгу.
4. Взаємодійте з шкільним психологом для корекції поведінки.
5. Підтримуйте зв'язок з класним керівником.

## **Рекомендації учням**

1. Реагуйте спокійно, не піддавайтеся на провокації.
2. Уникайте конфліктів, не вступайте в бійки.
3. Не мовчіть! Повідомте дорослих про випадки булінгу.

## **Дії педпрацівників**

1. негайно припиняйте прояви насильства.
2. Обговорюйте ситуації з психологом.
3. Демонструйте дітям правильні моделі поведінки.
4. Фіксуйте випадки булінгу та інформуйте адміністрацію.

## **Дії класного керівника**

1. Заспокоїти учасників конфлікту та з'ясувати ситуацію.
2. Провести профілактичну бесіду з класом.
3. Повідомити батьків обох сторін.
4. Спільно з психологом розробити план роботи з класом.

Жоден випадок насильства не може залишатися без уваги. Важливо реагувати негайно, а дисциплінарні заходи мають носити виховний характер. Механізми повідомлення про булінг повинні гарантувати підтримку, конфіденційність і тактовність. Для профілактики насильства необхідно проводити виховні бесіди, навчальні заняття з розвитку комунікації та мирного вирішення конфліктів.

## РОЗДІЛ III

### ПРИНЦИПИ ЗАХИСТУ ОСОБИСТИХ ДАНИХ ДИТИНИ

Захист особистих даних дитини регулюється Законом України «Про захист персональних даних» № 2297-VI від 01.06.2010 р.

#### Основні принципи

1. Працівники закладу зобов'язані зберігати конфіденційність особистих даних дітей і вживати заходів для їх захисту від несанкціонованого доступу.
2. Дані надаються лише особам та організаціям, які мають на це законні підстави.
3. Інформація про дитину може використовуватися в освітніх цілях лише в анонімній формі.
4. Заборонено розголошувати особисті дані дитини, її батьків чи опікунів представникам ЗМІ без їхнього дозволу.

#### Захист зображень

1. Фото-, відеозйомка та аудіозапис дітей у закладі можливі лише за письмовою згодою батьків.
2. Виключенням є зйомка на публічних заходах, де зображення дитини не є основним об'єктом.

#### Доступ дітей до мережі Інтернет

1. Заклад забезпечує безпечний доступ до Інтернету та запобігає перегляду небезпечного контенту.
2. Доступ до мережі можливий:
  - під наглядом учителя під час занять;
  - у визначених місцях школи без нагляду, але з дотриманням правил безпеки.
3. Доступ до мережі здійснюється через відкритий сервер закладу.
4. Вчитель інформатики повинен оновлювати такі елементи:
  - А) програмне забезпечення для блокування доступу до небажаних ресурсів;
  - Б) програмне забезпечення для контролю користування дітьми мережі Інтернет;
  - В) антивірусне програмне забезпечення;
  - Г) програми забезпечення для блокування спаму.
5. Вчитель інформатики має щонайменше один раз на місяць перевіряти чи не має небезпечних матеріалів ( небезпечного контенту) на шкільних комп'ютерах з доступом до мережі Інтернет.

Захист персональних даних, зображень і безпечний доступ до Інтернету є важливими складовими освітнього процесу. Дотримання цих принципів забезпечує безпечне освітнє середовище.

## РОЗДІЛ IV

### КОНТРОЛЬ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ ВИМОГ КОДЕКСУ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Здобувачі освіти, працівники, педагогічні працівники, батьки та інші учасники освітнього процесу, яким стало відомо про випадки булінгу (цькування) або підозрюють його вчинення щодо інших осіб, зобов'язані терміново повідомити (подати заяву) про це керівнику закладу.

#### **Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування)**

За результатами розгляду заяви, з дотриманням конфіденційності, керівник закладу (протягом одного дня з дати подання заяви) створює комісію, до складу якої можуть входити:

- Заступник директора з виховної роботи;
- Практичний психолог;
- Соціальний педагог;
- Педагог-організатор;
- Вчитель правознавства або громадянської освіти;
- Представник батьківської ради;
- Лідер учнівського самоврядування.

Комісія у своїй діяльності керується законодавством України, нормативними актами (Наказ МОН України №1646 від 28 грудня 2019 р.) та має право вимагати письмові пояснення та матеріали у сторін.

#### **Функції комісії протягом навчального року:**

1. Дирекція закладу освіти контролює реалізацію положень Кодексу та реагує на будь-які сигнали щодо його порушення.
2. Комісія спостерігає за виконанням вимог Кодексу учасниками освітнього процесу та повідомляє про порушення на території закладу.
3. Беручи до уваги результати спостереження, комісія проводить консультації з дітьми та їхніми батьками/опікунами (за потребою), а також впроваджує зміни у Кодексі з урахуванням пропозицій усіх учасників освітнього процесу.
4. З метою попередження булінгу в навчальному закладі здійснюється:
  - спостереження за соціально-психологічним кліматом закладу;
  - аналіз міжособистісного спілкування;
  - проведення консультаційних годин;
  - організація профілактичних тренінгів;
  - впровадження психологічно-рольових ігор;
  - проведення просвітницької роботи та антибулінгової політики для всіх учасників освітнього процесу.

## РОЗДІЛ V

### ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Кодекс стає чинним в день його оприлюднення.
2. Документ має бути доступним усім учасникам освітнього процесу (розміщення на сайті школи).

### **Відповідальність батьків**

1. Забезпечувати належне виконання батьківських обов'язків.
2. Слідкувати, щоб дитина була в навчальному закладі не пізніше 7:45.
3. У разі спізнєння або пропуску занять з поважних причин обов'язково повідомляти класного керівника та надавати медичну довідку чи письмове пояснення від батьків або осіб, які їх замінюють.
4. Якщо дитина постійно пропускає заняття без поважної причини, і навчальний заклад не має інформації про її місцезнаходження, батьки можуть бути притягнуті до відповідальності згідно з постановою Кабінету Міністрів № 684.

### **Відповідальність учнів**

1. Щодня приходити до школи не пізніше 7:45.
2. У разі спізнєння чи пропуску занять нагадати батькам про необхідність інформувати класного керівника.
3. Дотримуватись санітарно-гігієнічних норм навчального закладу.
4. Дотримуватись правил освітнього процесу, етики та культури спілкування з усіма учасниками.
5. Під час чергування в школі та класі виконувати свої обов'язки відповідально.

### **Класним керівникам 1-11 класів**

1. Організовувати роботу класу на основі партнерства, взаємоповаги та співпраці.
2. Проводити роз'яснювальну роботу серед учасників освітнього процесу щодо їх прав та обов'язків.
3. Вести облік відвідування учнями навчальних занять та своєчасно з'ясовувати причини їх відсутності чи запізнь.
4. Зберігати медичні довідки та письмові пояснення щодо відсутності або запізнь учнів в їх особових справах протягом навчального року.

### **Педагогічним працівникам та особам, залученим до освітнього процесу**

1. Проявляти толерантність до всіх учасників освітнього процесу, у разі потреби робити коректні зауваження.
2. Пам'ятати, що насильство, жорстоке поводження, дискримінація чи булінг (цькування) є неприпустимими і підлягають покаранню за законом.
3. Вважати збереження здоров'я учасників освітнього процесу пріоритетом, забезпечуючи здоров'язберігаючу компетентність.